

FOGLALAT: Magyarország (sz. István ünnepe; kinevezések; különféle: új opera, Stearingyertyagyár Pesten, debreczeni vásár, 'sa' t.; pécsi hírek; 's a' t.) Amerika. Portugália. Spanyolország (Maroto fölszólítása 's beszélgetése Hay lorddal; a' válaszáoknál a' föllengősdiék győznek; ministerségi parancs Maroto tábornokhoz, 's a' t.) Anglia (a' felsőház gáncosot szavaz az irlandi kormányzatra; néhány chartista elítélve; elegy; 's a' t.) Franciaország (a' kamraülések bezárva; a' ministerség meghasonlottát tagadják; udvari hírek; 's a' t.) Törökország (Girardin jelentése a' keleti ügy helyzetéről; Hafiz basát Ibrahimhoz mondják pártoltnak; nyugtató biztatások a' nagy hatalmak részéről; némely adatok Abdul Medzsid szultánról; 's a' t.) Németország (Hannoverában ismét esőnd kezd uralkodni; 's a' t.) Oroszország. Hollandia. Gabonaár.

Magyarország.

Szepes megye aug. 13-án tartott közgyűlésében, elhunyt országgyűlési követe, Görgey Márton, helyébe, szavazás útján alsó-matyásfalvi Matyasovszky Boldizsár főszolgabíróvá választá.

Tegnap 801^{ik} évét ünneplé Budapest 's vele a' két testvérházai anyaszentegyház 's országgyűlését sz. István apostoli első koronás fejdelmünk égnek közé szálltának, a' magyar királyság megalapodtával a' magyar nemzeti birodalom 's keleti és intézvényink európai törzsekbe oltatásának, ezzel üdvözítő keresztényiségünk 's boldogító polgárisodásunk évfordulati napját 's így valóban egyikét legnemzetibb legmagasb példázatu ünnepinknek bold. I. Ferenczünk rendeleténél fogva. E' nagy napot már aug. 19-kén délutáni 7—8ig 's 20-kán reggeli 4—5ig a' két főváros minden egyházi zugó nagyharangi fenhirdették. Hat órákor minden kül- és belvárosi nép 's ezzel minden czéh 's egyesület lobogó zászlóval ajtatos énekzengés közt lépdelt a' várba az istendicsőséitesen részeseendő, hol az egyházi, világi 's katonai főkörmányhivatalok, 's megye, tud. egyetem, városi hatóságok 's az idő kedvezése mellett tömérdek helybeli 's vidéki bel és külföldi vásáros nép buzgó jelenlétében a' rendes és polgári katonaság tisztelgési 's a' kettős várfokrul szertedörgő álglyuk robozást közt Jordánszky Elek fölszent. tinnini püspök legfényesb egyházi szertartással nemcsak minden szolgálatot végze, hanem a' sz. kézzeli ünnepélyes járdalat előtt a' várkapórnában 's predikáció és mise után a' főtemplomban ez intés után: „Imádkozzunk a' királyért, hazáért és az országgyűlés szerencsés intézkedéséért!” magyarul, processio után pedig szinte a' várkapórnában hasonló intés után németül imádkoztunk 's imádkoztatá a' híveket. Ünnepeünk 's nagyszentünk dicsőbítésére Jaross Vince verébelyi alesperes és pleb. épületesen szónokla magyarul, Roder Aloiz budai főegyházi káplán pedig németül, hogy annál hűbben ragaszkodva sz. vallásunkhoz 's boldogító intézvényinkhez, annál hűbben szeretve a' már szinte évezed óta tenger boru 's vérzivatar közt mindaddig diadalmasan fennálló hazát 's ettől elkülöníthetetlen jó fejdelmet, annál jobban tisztelve a' törvényt, nyelvünket 's nemzetiségünket megörökíthessük!

A' magyar kir. udv. kamra Müller Károly halála következtében Tomasics József perbali alerdőszt nagymarosi erdösszé; Pexa Lajos óbudai erdösszgyakornokot perbali alerdösszszé, 's Kratochvila Gáspár ipolticzi kerületi erdösszt lubochnai erdösszi számvérvé alkalmazá.

Rifaat bey, ottmani követ a' cs. kir. udvarnál Bécsben, f. hó 14-én volt szerencsés új bizománylevelét átnyújthatni ő cs. 's ap. k. fölségének. Nevezett meghatalmazottja a' magas portának megújítá ez alkalomkor biztosítását, miszerint a' számos év óta főálló baráti viszonyok 's érzelmek ezentul is főn fognak tartatni a' két udvar közt. — Huszar, cs. k. udv. tanácsos és tolmács, Konstantinápolyba megyen, fens. udvarunk nevében szerencsét kívánandó Abdul Medzsid trónra léptéhez; e' szerint tehát a' porta nem szándékozik új különös rendkívüli követek által tudatni új szultánja trónra léptét az idegen hatalmakkal. Rifaat bey is Konstantinápolyba készül, honnan azonban rövid idő múlva ismét visszatér, ha azon hír nem valósul, hogy ezentul nem szándékozik rendes követségeket tartani az idegen udvaroknál a' porta, hanem csupán meghatalmazott ügyviselőkkel fogja teljesíteni a' követségi munkálkodásokat.

KÜLÖNFÉLE: A' mostani vásár folytában „Borgia Lucretia“ 3 felv. dalmü kerüend a' magyar színpadra Jakab István fordítása szerint Donizetti zenéjével. Ezen dalmü eddig még csak a' milanoi és bécsi udvari dalszínházban adaték olasz nyelven. — Lichtl Károly vállalkozó gyártulajdonos Stearingyertyagyárt állíta föl Pesten; készítvénye mazsáját 80 pgó forinton adja, pedig az a' legjobb francia gyártásuval is fölér. — Debreczeni hírek szerint az ottani lőrincz-napi vásár kézműgyári cikkekre nézve minden tekintetben kielégítő volt. Majd minden mennyiség elkelt. Néhány száz mazsa gypaju volt csak mindösszeszt ezen vasáron; de azt is azonnal elkapkodták. Hamuszár ára valamennyire csökkent, a' dohány pedig emelkedék. — Esztergarnak aug. 15-én nagy ünnepe viradt. Az 1838ki kíméletlen vizár ugyanis rommá döntvén városunkat, kórházainknak sem kegyelmeze. A' nyomorultak sorsát azonban Heya Imre k. tan. és helyben munkálkodó kir. biztos ur, mint mindig, ugy most is szíven viselvén; olly szolgalmra buzdíta kir. városunk hatóságát, hogy roskadt kórházunk iszapos romjaibul már föléledt Palkovics Károly városi r. orvos érett tanácsa, Packh János primási architectus terve, Helischer József tanácsos gondossága, és Bleszl Béla alkaptány igen dicséretes buzgalma 's ügyes intézkedési mellett. Ez uton keletkezett intézetünk két részre ágazik, jobbik szárnya ugyanis kórházat képez, a' bal pedig szegény nyomorékok gyamolítására van rendelve, középen illő idomban magasul a' kétrendű nyomorultak lelki vigasztalására emelt kápolna. Aug. 15-dikén u. m. Nagyboldogasszony napján fényes egyházi szertartással ment véghez e' kápolna 's iker intézet fölszentelése. A' pleb. templomba gyűlt a' kir. biztos vezérlete alatt a' ns tanács, szóval: városunk színe, midőn Majer István helybeli káplán szent székbe lépven a' körülményekhez illesztett lelkes egyházi beszédet mondott, mi után Jordánszky Elek tinnini fölszent. püspök vezérlete mellett ajtatos menet indult a' fölavatott intézethez, hol az a' kiszabott szertartások szerint fölszenteltetvén, 's ez új sz. hajlékban n. mise tartatott díszes egyházi szolgálattal, mire a' szent járdalat szép rendben visszatért a' plebania-templomba, halakönyörgéssel zárván szép ünnepét. A' főntisztelt püspök példás buzgóságánál fogva többszöri magyarazattal lelkesíté az összesereglett népet és szép adománnyal is gyarapítá az ujonnan kelt intézet alapítókéjét. Nevelé az ünnep díszét egy röpke rajza is ez új épületnek,

mellyet a' nap szónoka metsze rézbe. Virágoztassa ég századokig e' nemes czélú polgári intézetet! — B o r o s - S e b e s (Aradmegye) aug. 5-én: Délután három óratájon megyénkben is a' retentő széllel jött di. ragyságu jég nagy károkat okozott, mindent széthányván a' mezőn 's makkot a' fákrullevervén, több ház tetéjét lerontotta, sőt mi legnagyobb, Mokrán, Pankota egy részén, Magyaráton, Muszkán, Galsán, és Világoson nemcsak megszüretelt, hanem a' tőkéket is olly annyira megongálta, hogy ezek több esztendőig is megsínylik e' csapást. — S e l m e c z e n a' hiányzott éji világítás a' tanács munkás közbenjártára a' város közpénzéből 's polgárok önkényes adakozásiból jul. 31-én először könnyíté a' rozsz közeveti utcai járáson, mellynek javítása is létre jő. A' lakosokra pénzi 's egészségi szempontból veszélyes 's igen elharapozott élésnek a' szesz italokkal némi korlátozására mértékletességi társaság alakult a' hány derek casinói tagvezérlete alatt. A' közönség azonban nemcsak anyagilag közelít a' művelődés céljához, hanem szellemileg is versenyt akar futni honunk más lelkes városival; az itteni casino ugyanis elharapozá a' magyar hírlapok hozatalát és szép tartalmu könyvtárának, melly valogatott minden águ német és francia munkakkal bír, magyar könyvekkel is szaporítottatás; de örvendeztető sok jobb izlésű 's nevelt azon szabaly is, minélfogvást a' casinóban eddig napi minden volt hasard játékok és szesz italok részvény-elvesztés alatt jövendőre szigoruan tilalmasok. — Tölgyesy János sz. kir. Pest város n. érdemű polgármestere, mint a' nemzeti iskolák igazgatója, előtt tartatván a' másod félévi próbatétek, a' bel és külvárosi mindkét nemű, 3797 számra menő, növendékeknek szorgalmas tanulásuk- és erkölcsi önviseletükkel megelegülése és serkentése zálogaul ezer néhány száz tetemes ajándékot nyujtani sziveskedett, mire ők jötevőjük iránti hálaérzessel, életük napjaiban, mint önérdemüleg szerzettre, mindig örömmel emlékezhetnek, 's azok elnyerése által ifjabb testvéreik, rokonik 's társaikat hasonló szorgalomra buzdíthatják. Ezt nyilvános köszönet nélkül nem hallgathattuk el, mivel az igazgató ur, az idegen ajku külvárosi iskolák, sőt meg a' kisdedovó intézeti növendékek oktatására is, csupán olly tanítókat alkalmaz, kiket megvizsgálván, egészen tisztá magyar beszédüknek tapasztal. — Vietoris Antal h. ügyvéd új könyvmó intézetet nyitott Pesten, jövő sz. Mihálytól kezdve a' vaczi-utczában Nádor-fogadó mellett 411 sz. alatt a' tulajdonosnál; addig a' Szél utczában Wieser házi Iső emeletben a' kaszárnya irányában, és Miller műarusnál n. hidutczában rendelkezhetni. Ez intézetben főleg ajánlhatók azon művészeti tárgyak, mellyek úgy is eddighonunkban alig voltak létesíthetők, um. földképek, különösen több színnel nyomva, mindennemű kréta-rajzok, arczképek, vidékek; nemkülönb a' legfinomabb kőmetszések, zenedarabok 's több ef. lithogr. munkák p. o. étiquette k, adresssek. Ezek fölött legkülönösb figyelmet von magára az Engelmann által feltalált chromolithographia, azaz olajszínekkel v. füstékekkel könyvmó, melly titkot V. ur hazánkba is sok fáradozás után szerencsés vala feltalálni. Egy arczkép minden megkivántató színnel egyszerre nyomva, kecsgető kezességet nyujt, hogy nem sokára ezen új, a' természethez igen közelítő, nyomás-mód az ez uton eszközölhető tökély fokát elérndi. — Közbe jött akadály miatt f. hó 24-kére tüzött nyilvános próbatéte a' vakok budapesti nevelő intézetének, mintszinte a' 25-kére határozott énekes mise is csak későbbben mehet véghez. — Gr ad e z k y K á r o l y csanadmegyei kanonok 's lippai esperes azon időre, miglen az aradi gymnasiumban a' kereszttyén tudományi próbatéteken püspöki képviselő leend, évenként 150 v. for. jutalmat vala szíves ajánlani a' legerényesb szorgalmu tanulónak 's ezt az idén Langer Adolf nyéré el. —

P é c s a u g. 6-án: A' pécsi székes-egyházból f. e. februárban eltolvajlott, 107 font értékű 's 23 ezer fba került ezüst lámpa elidegenítőnek legközelebb Eszéken nyomukba akadván, a' tisztú vizsgálatok következtében, Bolmányban, baranyai helységben Eberhauser József mészáros istállójában az ezüst lámpa, függő lánczaival együtt 3 lábnyi mélységre beásva 's pokróczba távarva megtaláltatott; egyedül kerületi ezülfázata, 30 fontnyi, hiányzott; melly mennyiség rudakba olvasztva 's kisebb részletekben áruhatva, eszközül szolgált a' ezinkosok fölfelvezésére, kik is bebörtönözve, illő büntetésüket várják. — A' nemzeti casino, melly eddig bérben tartott szállást, a' főutczában részvényuton vett házá e' napokban nyitandja meg ünnepélyesen; melly ház t. görösömi Mihálovics Imre bíró ur mint casino elnökének fáradsatlan buzgalma 's ezélszerű rendelési által izletesen kiigazítatván, butoroztatván, 's mulató-esarnokokkal és gyönyörű kerteskével ellátatván, Pécsnek nem esékély díszül szolgál. A' Balkány nevű moesáros tó a' városi tanács által ezélszerűleg rendeztetvén, az itt készült hígét bérbe adatott, 's a' bérlő által itt fürdő-, tánc- 's tekéző teremek készítettvén, jelenleg a' pécsiek mulatóhelyül szolgál; jelesen az itt létesült uszókólat, rekkenő nyári napokban fürdés végett igen látogatják; ámbár mulatókertes fürdő ház sem hiányzik városunkban. — A' részvényes társaság selyemgyárában az idén 22 személy lett munkát 's 6 gépmotóla fejtü gabókról a' selymet, melly az idén 2 1/2 mázsát teend, miután az egyesület már fúgas kertü házzal bír 's az itt elvetett magból 40,000 szederfa-csemete foganszott meg; az idei vállalkozati sükerből következtetve, az intézet, ezélszerű kezelés 's fölügyelés mellett, Pécsre nézve fontossá válhatik. — A' Szepessy alapította könyvnyomó-intézet 4 sajtót foglalkottat, közülük 2 Stanhope; ugyanez által alapított lyceumban 1838/9 iskolai évben 207, a' gymnasiumban 412, a' nemz. iskolában 330; a' leányiskolában 190; a' kereskedői iskolában 31 növendék vön szükséges oktatást. — Pécsen 's környékén már 6 hét óta nem vala eső, miért is a' szárnnyü hőség miatt minden kiaszik;

a' hévmérő július közepén árnyékban 22^oot, verőfényen 29 fokot mutatott; széna tűrhető mennyiségű lett; így buza, rozs és árpa is, de a' zab rosszul fizet; a' kukorica 's főzelék-fajok pedig semmi kecségető kinézéssel, a' szőlők ellenben bő terméssel bíznak. Pécsent, valamint Szigetváron (Somogyban) a' marhadög kiűtött; de terjedése gátálással megtették a' rendelkezések.

A m e r i k a

A' Riojaneiroban megjelenő journal de Comercio Montevideoból május 7rül következőleg ír: „Buenosayresi levelek a' cordovai lázadási hírt valószínűsítik, főnöke Bravo tábornok. Hírlik többi közt, hogy Pedro Nolaso Rodriguez, a' cordova legbuzgóbb hazafi, még életben van 's őt a' lázadók kiszabadították. Mendosa tartomány is föllázadt. Rozas, Lavelleja osztályából 11et lövete agyon, mert vonakodtak vele táborba szállani. —

P o r t u g á l l a.

Lissaboni jul. 19eig terjedő hírek szerint igen nagy érzést születt a' portugál rabszolgakereskedést illető törvényjavaslat, melyet a' felsőház félrelékött; minek következtében a' portugál minsterség azon kérdéssrül vitakozott: vajjon visszahíják é Londonbul a' portugál követet? Nem esudálkoznánk, ha illy oktan rendszabály mellett nyilatkoznék a' ministeri többség.

Lissaboni jul. 29ki hírek szerint angol lapokban: „Jul. 24két, mint Lissabon bevétele évnapiját d. Pedro sergei által 1833ban, az idén nem üllötték meg. Ha a' cortes ismét összegyülett, a' tanács aligha teljes számu leend; több tanácsos ugyanis oda nyilatkozott, miszerint nem képesek költségeiket a' fővárosban földözni, hacsak nem ajánlják meg a' napdíjt. — 1838 jul. 1jétől 1839 jun. 30ikaig 661,213,333 reist (ezer reist mintegy 2 ft. 21 kr. pengőben) kaptak be az eladott nemzeti javakból, ebből is csak 138,692,284 reist jött be készpénzben, a' többi pedig statusadósság és papirban. — A' coimbrai egyetemnél történt nyugtalan zavargásokról lissaboni jul. 19ki levél a' porosz statuslapban következőket közöl: „D. Pedro felsősége visszaállítása után a' titkos társulatok ismét befolyást gyakorolának a' coimbrai tanulóknál. Mivel a' tanítók ezt gátolni nem merék, a' coimbrai lakosság gyűlése naprólnapra nőtt az ifjuság iránt. Midőn a' titkos társulatok között szakadás történt, melyet az 1836 sept. 9diki lázadás születt, a' chamorrok vagyis chartisták (d. Pedro chartájához ragaszkodók) tarták meg az elsőséget Coimbrában, mert a' tanulók többsége e' párthoz tartozott. Azóta természetesen a' tanítószékeket főleg septembristákkal rakák meg. 1834 óta a' tanulók és lakosok közti viszálykodások igen elterjedtek 's a' tanulók korlátlankodása olly nagy vala, hogy senki sem bátorkodék elhagyni este szállását. Mivel pedig a' legutolsó cortesválasztás óta a' chartisták ismét emelkedni kezdenek Coimbrában, a' kis chamorrok is a' tanítók ellen fordultak; első lépés volt az általok kijelölt napot a' tanítók által szünnappá nyilvánítani. Legnagyobb törés volt Serafim tanító ellen, kinek halálát a' társulatok elhatározták 's éjszaka hazamentiben leszurák. Mindenhatóságuk bizonyítványaul magányos viszály miatt az egész várost tökéletes fejtelenségbe dönték 's vér is folyt. A' polgári tisztviselők, kik közül néhányat meggyilkoltak, rejtve maradtak. A' Coimbrába küldött csapatot ismét visszahívták 's midőn pedig törvényes vizsgálatra került a' dolog, egyetlen vétkest sem találhattak. E' borzasztó jelenetek Cezario orvosi tanító meggyilkoltatásával végződtek, kinek testében 3 golyót találtak. Ez a' prorectort a' kormány további határozataig az egyetem bezáratására kényszeríté. Hasonló jeleneteket üznek a' coimbrai környék lakosi az egyetemi tanuláságon. —

S p a n y o l o r s z á g.

(Maroto fölszólítása 's beszélgetése Hay lorddal. A' választásoknál a' föllengősdiek győznek.) Jul. 23kán következő felszólítást intézte sergeihez Maroto, mely ellenkezik azon állításokkal, hogy békealkuban van Esparteroval: „A' esata napja közelít 's meg kell az egész világnak mutatnunk, hogy a' jogszerűség ótalmazóji soha nem engedék a' győzelmét, bitorlóknak. Bár néhány nehezen védhető hely önkéntes elhagyása azon véleményt ébreszté is ellenségünkkel, mintha félénk tölük, mégis első lépésök, melyet előre teendnek mostani állomásukból, meg fogja velök éreztetni, hogy kegyetlenségikert egyetlen illő büntetés csak a' halál lehet. Hadjárásuk, melyet tulnyomó erővel kezdenék, hallatlan vadság nyomaít viseli magán. E' kegyetlenségek közepett némelly rágalomszerzők elég vakmerők híresztelni, hogy én békeszerződésrül gondolkodom; illy alaphan ellenkező pártok közt békeszerződésrül soha nem lehet szó. Örökös jelszavunk: „király és vallás! meghalni vagy fegyveres kézzel győzni! Hadi társatok és vezéreték, Maroto.“ — Jul. 27kén Maroto összejött Hay lorddal Bilbaoban, vagy is inkább a' város előtti bolnetai hidnál, honnan mindketten Miravallesba mentek, 's ott bezárkozva három óraig beszélgettek. Tanácskozásuk mindeddig nem jöve köztudomásra. — A' fővárosban jul. 24kén kezdék meg a' választásokat az új cortes számára, mert 7818 választó közül az első 3 napban csak 1169 szavazott, más nap pedig már végezni kelle a' választást. Az eddigi siker kitünőleg kedvez a' föllengősdieknek, részükéről ugyanis Arguelles 899, Lopez (az ismért rettegetési minister) 869, Mendizabal 861, Cantero 891, Calatrava 860, Cabalero 848, Olozaga 858, Osca 831, Gomez Pardo 856, Miranda 824, d. Juan Batista Alonso 863 szótatot kaphatott, míg a' mérsékpárti jelöltek közül csak 282 jutott annak, ki legtöbbet nyert. Hasonló arányzat mutatkozik a' tanácsstagok választásánál is. Madrid, Guadalaxara és Segovia tartományokban még kedvezőbben megy a' választás a' föllengősdiekre nézve 's ha ez a' többi tartományokban is így menend, ugy vagy tüstint lépni leend kénytelen a' minsterség, vagy pedig összeállása után azonnal eloszlanni a' cortest; ez utóbbit mindazáltal csak azon esetben mérészelheti a' kormány, ha Espartero újabb

győzelemmel emelendi tekintetét, mit a' fővezér csakugyan meg is ígért. A' választások állása minden esetre aggasztó, ha valamely váratlan fordulat nem segít a' kormányon, mely ugy is igen gyöngé alapokon nyugszik, 's alig van egyetlen napig előre biztosítva. Békealkudozás sikerében már épen nem bizik a' közönség, 's minden tekintet Espartero sergein függ, mert csupán ő tehet javító fordítást a' közös bajon, ha czélszerűen tudja használni a' kezében levő nagy hatalmat 's tetteinek jobban kedvezni szokott szerencsét. —

(Ministerségi parancs a' trónkövetelő táborából Marotohoz.) A' trónkövetelő hadministere következő parancsot intézte Maroto fővezérhez: „Kegyelmes ur! Mennyivel inkább közelít a' végzéstül meghatározott idő ezen testvérgyilkoló harc megszűntetésére, annal buzgóbban használ a' zendület minden leggyalázatosb eszközt, mellyel bukását halaszthatni gondolja; katonaji elremitve hős önkéntesink rettenhetlen erőködése által, csak azért tűnnek elő rablóbarlangaikból, hogy megsemmítsék a' békés lakos tulajdonát. A' tartományokbul elűzött néhány hitszegő, kétségbe esvén, minthogy fejdelmők száműzni volt öket kénytelen körébül, leránták alarczukat 's nyilván tüntetik ki ellenséges indulatjokat a' jogszerű ügy iránt, 's hogy ezt már most más módon buktathassák meg, tehát egyik pártvezéröket (Arias Texeirot) küldék egy fiatal tábornokhoz, ki legujabban diadallal tetézte magát. Ennek lángbuzgalmát használva, fogolynak hirdetik előtte a' királyt és ellenségektül környezettek, kik visszaélvén kir. nevével, olly rendszabályokat vitetnek véghez vele, melyek alapaiban képesek megrendíteni a' trónt. Ezzel azt akarják kieszközölni azon pártütök, hogy az érintett fiatal hős, hitelt adván az elibe terjesztett czelszövénynek, ne figyeljen ura szavára, midőn hűtlennek tartott forrásból jut az hozzá. Amde mihelyt süke ültend az igazságnak a' hazugság sötétségét elszelleyeszeni ezen vezér szívében, azonnal ő leend legelső, ki megvetendi öket, és büntetésükre fog törekedni, minden fáradságit egyesítvén, valamint eddig tevé, Önnel a' harc minélelőbbi megszűntetésire. Több bizonyítvány fekszik szemünk előtt, mely tökéletesen tanusítja ezen állítás valóságát. Egy száműzött levelezési Cabrera tábornokkal kinyomatvák egy zendülési lapban, 's mi el mi den, mit ezek magukban foglalnak, csupán hazugságok szövedéke, tehát nem is lehet egyéb czéljük, mint bizalmatlanságot és meghasonlást gerjeszteni e' bátor hadseregben, jól tudván, hogy illyesek leginkább szokták gátolni a' győzelmét. Ellenségünk lehamisabb híreket iparkodtak támasztani azon pénzek kezelése iránt, melyek hű ótalmazóinknak szánvák; a' kir. tekintet pedig mindenképp lealjasíták. Ezen kárhuzatos fondorlatok legnagyobb mértékben vonák magukra a' király figyelmét, 's ez okbul, gátolni akarván azon rossz következményeket, miket emmi rágalomterjesztés a' hű hadseregnél és lakosságnál szülhetne, Önnel mondanom parancsolja a' király, miszerint ő fels. igen nagyon rosálja ezen gyalázatos eszközt és rendszabályokról fog gondoskodni azok megbüntetésire, kik a' jó egyetértést zavarni merészek. Kétszeresze Ön tehát munkásságát az illy hazugságterjesztés gátolására, és tartsa őrszémme azokat, kik katonai és alattvalói kötelességikről megfeledkezve illy ármánykodásokban részesülnek, miket ő fels. utál és szigoruan büntettetni kíván. Isten tartsa meg 's a' t. Onate, jul. 18kán 1839. Montenegro.“ — Aug. 1sőjeig terjedő madridi hírek szerint a' föllengősdí párt tetemes többséggel bírand az új cortesben. E' következménytül már is annyira retteg a' kormány, hogy katonacsapatot kezd őszpontosítani a' főváros mellett. A' katonai lakatnyákat legnagyobb buzgalommal javítgatják Madridban, hogy legalább 25ezer ember elfogadására legyenek alkalmasok és szükség esetén még többnek is adhasanak szállást. Rebesgetik, miszerint Esparterot minden pillanatban várja a' kormány és hogy az egész spanyol sereg fővezéréül szándékozik őt kinevezni. Innen csak egy lépésnyire van a' dictatorság. Egyébiránt ezen czímmel a' jelen század eleje óta csupán a' békehg és Wellington volt díszesítve, midőn ez utóbbit egyszersmind c'udad-rodrigo hggé nevezék ki. —

A n g l i a.

(Lady Stanhope meghalt. Udvari hírek.) Lady Ester Stanhope, a' szyriai puszták híres lakónéja, jun. 23kán meghalt Mar Elias Alza kolostor romjai közt, hol huzamosb idő óta tartózkodék. Lady Ester 1776 mart. 12kén születék, 's így halálakor még nem volt egészen 64 éves. Pitt Vilmos minister nagybátyjánál neveltetvén, 1806ban keletre vonult, honnan azóta többé vissza sem jött Európába. Ész és pénz által olly nagy befolyást szerzett az arabok közt, hogy majd fejdelmileg tiszteltették; az utóbbi években mindazáltal pénze fogytával tekintete is apadni kezdé. Elhagyott magányában mindenkor nagylelkűséget 's vendégszeretetet gyakorlott a' különöz hölgy, 's az angolokat is segíté, de maga elibe egyet sem bocsáta, mert honosít kivétel nélkül gyűlölé. Egyébiránt török férföltözetet viselt, 's egész életmódjában a' törökség szokásit követé. —

(Néhány chartista elítélve. Elegy.) Manchesterben aug. 3dikán néhány chartista szónokot fogott el a' rendőrség, kik éjjel nyilvános beszédeket tartottak kisebb 's nagyobb néptömegek előtt. E' beszédekben rendkívül heves hang uralkodék. — A' monmouthi eskütszék jul. 31kén Vincent és más 3 chartistára kimondá ítéletét. Mintegy 40 vádló és mentő tanút hallgattak ki a' bírák. A' kormány hatalmat képviselő három ügyvéd közül leginkább kltünteté magát Talfourd, ki igen fontos beszédet monda ez alkalomkor. Mint vádlottak ügyvédei Roebuck és Keating szöltk. Az első beszédét nagy tetszéssel fogadá a' közönség, melyet azonban csakhamar lecsöndesítének az ítéletszéki szolgák. Órangednyi tanácskozás után „vétkest“ mondott az eskütszék a' vádlottakra. Vincent egy évi fogságra ítélték, a' többi pedig 6—9 hónapot kaptott. A' közönség hangos éljennel üdvözlé Vincentet; egyéb zavar azonban nem történt. — Brightonben már megkezdék a' szent hónap első szá-

kát, azaz nem élnek semmi fogyasztóvám alatti tárgyakkal; még a' kedves rhumtól is megváltak a' chartisták. — Londont csoportosan hagyogtatja el a' főnemesség 's jobbadán németországi fürdőbe siet, míg más része Szkótziaába megy Eglintoun l. jóságára, hol aug. 28-án csakugyan véghez menend a' hirdetett középkori nagy harcjáték. Az egyik főszabály szerint csupán normann- francia nyelven leend szabad szólni ezen játéknál. A' lapok annyit beszéltek e' játék veszélyességéről, hogy a' megyei sherif végre figyelmezteté Eglintoun lordot, miszerint azon esetben, ha valaki életét veszítne e' játéknál, vagy veszélyesen megsérülne, kötelessége leend az illető ölt vagy sebesített „capital felony“ miatt elfogatni, mi nem igen szépen hangzik a' dicső lovagok ellenében. Eglintoun azonban megnyugtatta az aggályos bírót mondván, hogy e' harcjáték inkább csak ártatlan majmolása lesz a' középkornak, mint komoly küzdelem, 's hogy legfőleg csak lóru eshetik le valaki, mire nézve azonban fűrészpórral lesz behintve a' sorompok közti tér. Franciaországból négy főúr érkezik e' harcjátéokra, Magyarországból pedig két országnagyot várnak oda. A' Times azon hitvány elmézésre fakad, hogy Brougham l. is engedelmet kért a' láncszúrásban részesülhetésre. — A' Temze Tunnelnél igen gyorsan halad előre a' munka; a' most sorra jött földrétegek sokkal jobbakk az eddigiekénél. Minden héten 4 lábnyi tért készítenek most el a' dolgozók. — Néhány hónap előtt egy a' Temzén horgonyzó tózsér hajórul aranyport orzottak el, mellynek értéke mintegy 4 ezer font sterlingre ment. A' lopást két zsidó követé el, 's ezért illő büntetésre ítélték. Erre a' kis Garrik színház tulajdonosa, Denvil, jónak találta illy című 3 felv. drámát hozni színpadra „Az aranyport“ mellyben az érintett lopás szolgál alapeszméül. Ezt Izrael fíjái igen boszus indulattal fogadák, 's olly iszonyatos zajt ütöttek a' színházban, hogy a' színészek egyetlen szavát sem hallhatá a' közönség. Előadás alatt egy fiatal zsidót börtönbe vittek, mivel a' színház padjait kezdé rongálni. Mire a' színház előtt mintegy 300 zsidó csoportult, kik erővel akarák kimenteni a' fiatal hőst a' rendőrség körmei közül, de ismert vitézségük első botemelésre visszariadt a' két rendőr elől. Játék után kilépett Denvil 's következő szót intéze a' közönséghez: „Uraim és asszonyaim, kik Önök közül holnap ismételtetni kívánják az „Aranyport“, emeljék föl kezöket.“ Az egész keresztyenség örömmel emelt kezét, 's másnap ismét az „Aranyport“ adaték, a' zsidók nem esekély boszankodására. —

Franciaország.

(A' miniszerség meghasonlottát tagadják. Udvari hírek.) A' Moniteur Parisien alaptalanak nyilvánítja a' francia sajtó azon állítását, mintha a' kormánytagok a' keleti ügy miatt meghasonlottak egymással, 's e' nyilatkozatra egyenesen fölhatalmazottnak mondja magát; mire a' jour. Général ezt jegyzi meg: „A' Moniteur Parisien csak azt tanúsítja e' cikkével, miszerint a' miniszerségben már nem uralkodik meghasonlás a' keleti kérdésre nézve; de azt koránsem bizonyítja be, hogy nem is létezett illy meghasonlás. A' nevezett lap mondhatja ugyan, hogy a' kormánytagok megegyeztek; de kíváncsiak vagyunk tudni: vajjon meg tudná e' világosan és nyíltan mutatni, mikép az utóbbi tanácskozásokon semmi meghasonlás nem uralkodott a' ministerek közt, és hogy egy kormánytag sem szóla lemondásról. Vannak lettdolgok, mellyek sokkal nagyobb nyilvánosságra jutottak, hogysen azokat olly könnyen meg lehetne semmiteni.“ — Rezsíd basa elhagyá Parist és Londonba utazott, mint mondják, csupán magányos ügyben, honnan egy két nap múlva ismét visszatérend; utóbb pedig Konstantinápolyba fog utazni szerencsekívánattal a' szultán trónra léptéhez. — Lajos Fülöp aug. 9-ikén, trónra lépte évnapiján, 719 elitéltet részint teljes bocsánatban, részint büntetés-enyhítésben részesíte. — Orleans hg és hgnó aug. 8-án déli tartományokba utaztak. Bordeauxban néhány napig mulatni a' hgi pár. —

(A' kamraülések bezárva. Elegy.) Aug. 6-án mind a' két kamra összegyült az elosztató kir. rendelet meghallgatására. Valamennyi lap azt hívé, hogy a' 450 követből 30at is alig lehetend majd összegyűjteni Parissban; de mégis csatlakoztak, mert valóban ötven követ volt jelen az ülésen 's e' szerint csupán 400 hagyá el idő előtt Parist! — A' ministerek közt, mint mondják, vélemény-szakadást szült a' keleti kérdés, mit talán föloszlás fog követni. „A' miniszerségi többség, mint a' Courrier français mondja, hadserget kívánt fölláttatni Toulonban, mivel átlátta, milly veszélyes Franciaország résziről a' keleti ügy elhanyagolatlása. E' rendszabály mindazáltal heves ellenzésre talált olly férfiak résziről, kik a' k a c s u l szöveget ragaszkodni kimondott véleményükhöz. Mondják, több miniszerségi tag, látván, miszerint illy nagyfontosságú tárgyban sem szabad tulajdon meggyőződése szerint föllépnie, lemondását ajánlá. Soult tábornagy a' többség ellen nyilatkozék, a' nyugott elnézést pártolva. Ha a' miniszerség megmarad, ugy minden esetre határozottan fog keleten föllépni a' kormány, mert a' többség biztosítani kívánja ott Franciaország érdekeit. — Aug. 6-án határozattá lön a' ministeri tanácsban, hogy a' czukorvám nem fog kir. rendelet által leszálltatni. — A' Gazette de France ügyvivőjét aug. 7-ikén törvényszék elibe idézék, egy Molé miniszersége ellen irtézikk miatt.“ A' vad így hangzik: „A' Gazette kormánya tetteiről felelőssé akará tenni a' királyt.“ Parterrieu-Lafosse, főügyvéd a' vádat támogató, Privesac pedig a' nevezett lapot óalmazá, mellyet rövid tanácskozás után minden vád alul fölmentett az eskütszék. — A' Franciaország és Mexico közti szerződés kicseréltetése aug. 6-án történt meg, mire azt jegyzi meg a' National, hogy a' kormány kamraülési szünet alatt fejt ki legnagyobb munkásságot, midőn t. i. nem fél annyira a' felelet terhétől. — A' párisi érsek már majd tökéletesen fölgyógyult. — A' marseillei nemzetőrséget lefegyverzé az ottani helyhatóság. —

Törökország.

(Girardin jelentése a' keleti ügy helyzetéről.) Saint Marc Girardin most közli első jelentését a' keleti ügyről Konstantinápolyból. A' nevezett író köztudomás szerint csupán azért utazék most másodsor Törökországba, hogy közelről vizsgálván a' mindig nagyobb fontosságra emelkedő ügy helyzetét, kimerítőleg tudósíthassa erről az olvasó közönséget. Mivel Girardin ítélete éleselműség 's nyugalmas vizsgálat mellett ismeretséggel bír a' keleti viszonyoknak, tehát minden esetre rendkívüli fontosságu minden közleménye illy jelentőségűs idősakban. Némi elméldések után azon három nagyszerű sorscsapásról, mellyet Törökország három nap alatt szenvedett, 's mellyek: Mahmud halála, a' hadsereg kudarcza és hajócsapat elpártolása, a' török nemzet érzelmit föstí az író, mint általánoson igen kedvezőt M. Alira nézve. „Ha az alkirály hajóhada, így szól Girardin, a' kapudán basa hajóival egyesülte jelenleg a' dardanellákban mutatkoznék, fáradtság nélkül fogna keresztül ronthatni a' tengerszoroson, 's az egész néptömeg örömrivalgási közt vethetne horgonyt Konstantinápoly előtt. A' törökség örvendve üdvözléné e' hatalmas ozmanli megjelentét. Annyira elszoktak a' törökök a' nemzetiségbüszke önértetétől, hogy bárki ébressze is azt föl bennük, azonnal urok és istenük leend. Gondolja Ön csak, milly hatást szülné az, ha most M. Ali rögtön Konstantinápoly előtt termene vezérhajója födözetén, mikép azt már hírlegetni kezdé a' nép! — Többször hallom itt mondatni, hogy most mindennek vége. Ez csakugyan való, mennyiben az egyiptusi kérdés van érdekelve, mert Egyiptus mostantól fogva független birodalom és új uralkodó családdal bír. Ez tökéletesen elvan döntve. A' török kérdés ellenben még csak kezdetén áll; de olly jelentőségűteljes körülmények közt veszi kezdetét, hogy szükségké egész Európa legkomolyabb figyelmét kell lebilincseznie. Siessünk minélelőbb határozott békealkut létesíteni Törökország és Egyiptus közt 's tekintsünk aztán osztatlan figyelemmel Törökországra, melly e' pillanatban belforradalmaknak és kiszámíthatlan visszahatásoknak van kitétetve. Gondolja Ön meg maga: volt e' ennél valaha kétesb, sürgetőbb, segélykívánóbb helyzet? Három nap előtt egy szegény 17 éves fiú, ki a' hárem tudatlansága és sötétsége közt nőtt fel, egy törpével, ki hivatalánál fogva kacajra törekvék őt bírni, és egy ulemával, kitől a' koránt tanuló, Ozmán kardját övezé derekára; ez Hdik Mohammed utódja és Törökország támosza! Gyöngye gyermeknek kellene tehát most gyöngye birodalmat óalmazni, melly mindenét, még a' régiségméltségét is, elveszté, midőn ifjúvá törekvének azt változtatni. Egy nappal trónra lépte előtt hadsergét veszté el Abdul Medzsíd, másnap pedig hajósergét. Ez utóbbi esemény legnagyobb fontossága abban áll, hogy azon esetre, ha a' föllázadt hajóhad Konstantinápolyt megtámadni szándékoznék, e' fővárost csupán azon katonasággal és hajókkal lehetne óalmazni, mellyek a' fekete tenger másik részén állomásoznak. Törökország bármelly ellenség erejét csupán Russzia hajóhadával és katonáival döntheti meg, ha Anglia vagy Franciaország nem szándékozik elfogadni az óalmazó szerepet. Mi még nem tudjuk itt: vajjon megállapodott e' győzelme után Ibrahim az Eufrát mellett? Beszélnek itt, hogy ez napoleoni hangu napi-parancsban tudatá sergével, mikép 7 napi pihenés után Koniahban leend vele. De Koniahban van e' már? azt még nem tudja senki: azon bizonytalanság, melly itt minden történet fölött lebeg, egyik fő sérve ezen birodalomnak. Hogy Törökország tovább nem élhet és semmi legkisebb rázást sem állhat ki idegen óalom és avatkozás nélkül, az mindig nyíltában tűnik szembe. Minő leend már most ez óalom? Orosz vagy angol-francia? Ez igen háboruterhes kétség. Ha Russziát nem vádlok, talán annál nagyobb hiedelemre számolhatok olvasóimnál. Véleményem szerint e' pillanatban Russziát semmi nem sürgeti, mert a' török kérdésben mind az események menete, mind a' csatorna áradozási és éjszaki szelek Russzia mellett harezolnak, 's különösen ez utóbbiak három nap alatt Konstantinápolyba viszik sorhajóit és hadsergét. Russzia minden károsulás nélkül várhat, mert itt nem történik semmi, nem létesül semmi, hanem minden napról napra mindinkább föloszlik. Az idő tehát nem vehet el Russziától semmit. Romanzoff, egyike azon ügyes külministereknek, kikkel Russzia mindenkor bírni szerencsés, így szolt 1807 Napoleonhoz Tilsitben, midőn a' török birodalom fölosztatása forga kérdésben: „Engedjék Önök elvonnunk azt most, mit utóbb örökség gyanánt leendünk kénytelenek zsebbe dugni.“ Russziának tehát nincs oka sietésre. Russzia várhat és örömet várakozik; de ezt csupán azon egyetlen föltét alatt teszi és teheti, hogy e' várakozás ne hiúsítsa meg reményit, hogy az örökség ne szálljon más kezekre, 's hogy a' vélt örökös ne veszítse azt el, mit jogának nevez. Valamint mi, ugy Russzia is föntartani szándékozik jelenleg a' török birodalmat; amde mostani függő állapotjában, mivel nem akarja elveszteni azon hatalmas befolyást, mellyel most Konstantinápolyban bír. Russzia nem egyezhetik meg azon felsőségi óalmazás megsemmítésiben, mellyet a' hunkiar-skelessü szerződés által olly drága áron vásárolt, Konstantinápolyban.“ Girardin osztózik Butenieff azon véleményében, miszerint Russzia vagy első barátja tartozik lenni Görögországnak, vagy pedig első ellensége, 's középútról e' tekintetben szó sem lehet. Ha már most Franciaország és Anglia az első veszélynél, melly vagy Ibrahim előnyomulta, vagy konstantinápolyi néplázadás által a' portát fenyegetné, nyugottan maradnának és Russziára bíznák a' török birodalom óalmazását, akkor újabb jogot szerzene magának ezen örökség: e a' moszkva csár, 's Európa függetlensége és súlygyene meg lenne döntve. „Ki ne érezné, szól tovább Girardin, hogy a' természet Európa fővárosává alkotá Konstantinápolyt, melly annyi gyönyörű kecses el bír, még pedig épen az éjszaki részen legbajolóbb, mintha éjszaki urat akarna üdvözleni. Ne gondolja egyébiránt senki, hogy Konstantiná-

pályán már mindennek vége, 's hogy nincs egyéb dolog a' lefegyverzésnél. Russzia, Franciaország és Anglia közt nagyobb most a' vetélyvágy mint valaha volt, a' közbenjárásra nézve. Russzia, mint látszik, kerülni akarja ugyan a' közbenjárást; de minden pillanatban fejlődhetnek oly körülmények, mellyek multhatlanul szükségesítendik azt részről. Törökország és Egyiptus közt könnyen létesíthetni ugyan békealkut, ha csak azt vesszük tekintetbe, hogy két osman birodalmat kell egymással kibékíteni; azonban itt az európai nagyhatalmak majd mindegyike szóba hozná tulajdon igényit és kívánatit, 's míg az egyik valamely tartomány átengedését ellenében, másik egyik vagy másik záradék elfogadásához nem adná egyezését, kimeríthetetlen ellenkezési tárgy eredhet a' nagy hatalmak közt. 'S ha már most csakugyan teljesíti fenyegetésit a' győzelmes Ibrahim 's egész Kis-Ázsiát fölzendíti, és egyenesen Konstantinápoly felé indult? — mit fogunk azon esetben tenni. Végre fényes dicsőség beszédet tart Girardin a' francia hajóhadnak, mellyet Vurlában látott. — Jul. 22iki szmyrnai hírek szerint Hafizbasa 20 ezer emberrel Ibrahimhoz pártolt, de még ez valószínűsítést vár.

Azon hír, miszerint Hafizbasa 20 ezer főnyi sergestül Ibrahimhoz pártolt, mi csak szmyrnai kereskedőlevelen alapszik 's még sehonnán sem valósult, hihetőleg koholmány; noha e' hirt a' trieszti kereskedőházakhoz intézék; de mivel jul. 22kérül szól a' levél, ennél fogva konstantinápolyi jul. 24iki levelek e' hírről, ha való lenne, csak nem hallgatnának. —

(Némely adatok Abdul Medzsid szultánról.) Konstantinápolyi jul. 17ki irat a' marseillei Sémaphoreban némi részleteket közöl az ifju Abdul Medzsid szultánról: „A' nagyur feleséges, 's nője már trónra lépte előtt terhes volt, 's annyira szereti őt a' szultán, hogy keresztényi egyednőségben szándékozik vele élni. Ez azonban Mohammed törvényével ellenkezik, melly szerint a' szultán oly nővel, kitől gyermeke volt, többé nem élhet. Ha a' szultán ez ősi szokást eltörölné, úgy ő lesz első, ki a' török társaságban a' családi életet megalapítja 's e' javítás hihetőleg érne annyit, mint atyja minden újításai. A' szultán nyilvános parancsára a' nagyuri palotában tartott görög gyermekek kiutassítottak onnan; gyámpénzt azonban kapnak, hogy lemondhassanak undok keresetmódjukról. Abdul Medzsid gyöngye testalkotású; termete magasra látszik sugározni, arca himlőhelyes es fekete foltokkal telve. Képvonalmi nem törökösök, sőt inkább európaiaknak mondhatni; a' szultán testvére, Abdul Aszisz, fogva tartatik, hol halál vagy trón vár reá. Beszélnek azonban, miszerint Abdul Medzsid, mihelyt trónját erősnek érzi, testvére számára Boszpor mellett palotát építend 's rangjához illő cselédséggel látandja el. — Berlinen keresztül jólétesülttől következő híreket kaptunk: Rzewuski gr. ezredest az orosz csár Konstantinápolyba küldé, hogy fejezné ki az új szultánnak szerencsekívánatit trónra léptekor. Hír szerint nem sokára Alexei Orlov gr. is különös megbizatással Konstantinápolyba utazand. —

Török határokról, aug. 1jén: Konstantinápolyi legújabb hírek következtében Bécsből valamint Paris és Londonbul megújított biztatás érkezett oda az iránt, miszerint az illető nagyhatalmak mindent elkövetnek a' porta függetlensége 's épen föntartatása végett a' jelen uralkodó család részire. A' bécsi, parisi 's londoni török követek utasítást kaptak Konstantinápolyba visszatérésre, hogy tegyék esküjüket le az új uralkodónak 's további rendelést kapjanak. Azonban jól értesültek tudni akarják, miszerint ők aligha többé visszatérhetnek állomásikra, mert hihetőleg az ország szigoruló pénzállapota miatt a' követségek most függve maradnak. Salonichii hírek következtében európai Törökország déli határain 's Volóban nyugtalanság úte ki. — Milly indulattal viseltetik Ausztria a' keleti zavarok iránt, következő körülmény utmutatásul szolgálhat: Bandeira cs. kir. ellenhajóvezér, ki a' szigettengeri (archipelagus) hajóserget kormányozza, azon utasítást kapá: „Miszerint azon esetben, ha a' francia hajóparancsnokkal egy vagy más rendszabály iránt nem tudna megegyezni, az angol hajóvezérrel tanácskozzék eziránt 's azzal egyesüljön.“ — Alexandriai jul. 17ki hírek szerint e' nap reggel a' török hajóserg minden tisztjét, mintegy 70—80at összesen, az alkirálynál bemutaták, szép beszédet tartá ez hozzájuk, mellyben engedelmisséget ügyekezett kiténtetni az ifju szultán iránt, mondván többi közt, hogy ha a' szultán veszélyes tanácsadóitól megszabadul, Kairo és Konstantinápoly egy országot alakítand, és semmit sem ohajt inkább, mint hogy a' szultán nagy és hatalmas legyen. A' török hajóserg legénysége, matrózai 's katonasága összesen 21 ezer főre megyen. Ugy látszik az idegen consulok Alexandriában igen sokra vetemültek, midőn Meh. Alit 2ik Navarinnal fenyegették, mire az alkirály oda nyilatkozék, hogy a' hatalmaknak semmi közük belügyeivel 's ha őt megtámadandják, fogja tudni magát védeni, habár megbukik is. —

N é m e t o r s z á g .

Berlin, jul. 30kán: Hír szerint az itteni kereskedőségnek javaslatba hozák, miszerint a' birodalom többi kereskedő testületivel egyesülten felsőbb helyen Poroszországra nézve levélposta-jávitást kérjenek, oly módon, mint ez már Amerikában Angliában, Franciaország és Belgiumban foganatba vétetik. Jövő évben itt „német középponti statisztikai egyesület“ lépend életbe. Illy, egész Németországban elágazó, egyesületnek czélszerűsége és gyakorlati fontossága igen kitünő; az angol statisztikai egyesületek, mellyek még külföldet illetőleg is a' legrészletesebb adatoknak, mellyek eddig ismeretlenül heverték levéltárakban, jutnak birtokába, szolgálhatnak mintaul. —

Hannovera, aug. 1jén: Ismét csend uralkodik itt; az utcák telvők ugyan katonákkal és szükség esetén, még szaporíthatni őket. Hagemann tart. elnök, a' városháznál kiállott félclem miatt, betegen fekszik. Schele minister egészségét is igen megrongálák az utóbbi események; több éjt

rettegés közt álnatlanul viraszta, holott személye 's lakja védelmére minden rendelet meg vala téve. Rumann városigazgatót 4 ezer tallér nyugpénzzel, peraluli fölmentéssel, sőt még statushivatallal is kínálják, csak mondjon le hivataláról, mellytől a' király őt felfüggeszté; ő azonban ezt tenni nem akarja; 's ha tenné, azon esetben az egész tanács elbocsátatását kérné, mi a' kabinetet zavarba hozná, mert főleg a' tanács buzgalmanak köszönheti a' zavargás-elfojtást minden áldozat nélkül. A' fővárosi történetek 's az ez alkalommal nyilatkozott közvélemény a' király személyére nagy befolyásuk voltak, elannyira, hogy egy öreg tábornok ki már többször őszintén kimondá véleményét, még az alaptörvény visszaállítását is szőnyegre keríté a' király előtt. „Már többet próbáltak siker nélkül az ország nyugalma visszaállítására, monda többi közt az öreg tábornok, kísérték meg e' czélelést már egyszer az alaptörvénnyel.“ A' király nem gerjedt haragra e' nyilatkozvány miatt, sőt néhány percznyi hallgatás után e' szavakra is fakadt: Beszéljen ön eziránt Schelével. Mire a' tábornok így válaszolt: „Schelével e' tárgyról nem szólhatni, inkább visszaveszem javaslatomat, ha fölségednek nincs kedve vizsgálatába bocsátkozni.“ —

Berlin, aug. 1jén: A' hannoverai legutóbbi esetek mindinkább kötelességökké teszik a' német kormányoknak azon ország állapotját figyelemre méltatni 's oly helyzetet állítani vissza, melly mind bel mind külviszonyaira nézve megnyugtató legyen. A' hannoverai ügyen kívül a' keleti események is nagy figyelmet szűnnek; úgy látszik nem egykedvűek azok iránt, miket más hatalmak határoznak, sőt tetteleg részt is vesznek azokban, noha geographiai helyzetünk nem enged ugyan közvetlen 's anyagi befolyást, de politikai állásunk eléggé fontos erkölcsi hatást gyakorlani. A' keleti ügyre nézve tehát az alkudozások itt csak oly élénkül folynak mint Londonban és sz. Pétervárott. Hírnökök jönnek és mennek 's mint eddig látszik, békítő szerepet vállaltak, mit, mihelyt körülmények engedik, azonban közbenjárulással változtatnak. — A' pápa legutolsó beszéde itt igen nagyhatást szűle 's azon körökben is komoly figyelemre méltaták, hol azon vélemény uralkodik, miszerint a' vallás csak ész dolga, 's az egyház szellemi hatalma elenyészik, mihelyt a' status azt mellőzi.

Weissenfels várost rémitő szerencsétlenség érte, 's közel volt elpusztulásához. Jul. 29kén ugyanis este 7 órakor felhőszakadás volt itt 's a' város Raumburgi-utca felé eső részét elrombolá; másnap ismét este 9kor megújult e' borzasztó jelenet sokkal rémitőbb alakban. Egész Weissenfels hullámzó tengerhez hasonlita; a' szélnek fekvő ablakokon, mintha nyitva lettek volna, úgy ömlött be a' víz, a' pinczék azonnal megteltek vízzel. Sok utcán nyoma sem látszik a' következetnek; 's ha halljuk, hogy házak, fák, falkezetek, hidak leromboltak, v. hogy emberek vízbefulás veszélyében voltak, 's hogy a' földben háznai lyukak támadtak, ez még csak gyöngye leírása azon nyomornak, melly Weissenfelst érte. Még jul. 31kén is embermagassága a' víz házakban és kertekben, mellyek tókká változtak. —

H o l l a n d i a .

Amsterdam, aug. 6kán: Ma reggel kilenc órakor történt meg a' próbaut a' harlemi vasuton Harlemtől Amsterdamig; az erőműhöz 42 személyt foglaló kocsi akasztottak, mellyen több magasrangú személy tevő meg az első próbautat, 's ez minden kívánatnak kielégítőleg felelt meg. A' próbautazást ismételni fogják, a' rendes közlekedés e' vasuton csak aug. 24kén veendi kezdetét. Az asterdam-arnheimi vasuton is igen szorgosan dolgoznak. —

O r o s z o r s z á g .

Sz. Pétervárkörnyékén nagyárokat okozott a' jul. 23ki szélvész; egy ulvari színész a' városba csolnakasztakor vízbe fult 's testét még nem találtak meg. — Moszkvában új czári palotát építnek a' Kremlhez, naponkint 3 ezer ember dolgozik rajta 's hihetőleg nem sokára kész leend. Disztemplomot is építnek itt egész Oroszország számára. —

Lengyelországra nézve a' bel, egyházi és tanítási ügyek biztossági elnöke 's főkörmányzója a' tisztkörebe eső hatóságoknál köv. tartalmu rendelményt hoz emlékeztetbe: „Lengyelország minden törvényszéke 's hatósága a' czári birodalom hatóságival, főleg a' katonaiakkal, egyedül orosz nyelven levelezhet 's minden válaszuk ezekhez egyedül csak oroszul történhetik. Az 1833iki ukáz, mellynek következtében négy év multával, ha Lengyelországban az új iskolai rendszer létegesítettik, senki hivatalt nem nyer, ki az orosz nyelvet nem tudja — szigoruan föntartatik. E' magas kívánat teljesítése végett minden polgári tisztviselő számára az orosz nyelv ingyen megtanulhatása miatt Varsóban 's más megyei és kerületi fővárosokban iskolákat állítanak. E' városokban orosz fordítók fölsőleg számmal találhatók.“ — Jul. 25kén a' kronstadti magasokon czikázó kelettengeri orosz hajóserg, mellyel junius óta a' Rivalnál állomásozó hajócsapat is egyesült, nagy tengeri hadigyakorlatot tartá, mellyen a' czár 's több vendég között Albrecht ausztriai főhg is jelen volt. — A' pétervári tőzsérlap a' lefolyt és folyó évi jul. közepeig összehasonlítási átnézetet közöl a' pétervári kikötőknel történt be és kivitelről. A' bevétel csak champagnei, kávé, olaj és festékfákra nézve növekedett; csökkent ellenben minden más terméknél; főleg pedig a' czukornál; mert mult évben a' czukorbevétel 966,869 pud, az idén csak 269,707 pud. A' kivitelnél szűkcentek: a' hajókötelek, nyers bőrök, kender 's lenolaj, gyolcz, serte és gabona; csökkentek: a' vas, kidolgozott bőr, kender len, deszka, hamuszir, fagygyu, fagygyuvertya 's lenmag. —

Gabonaár: Pest, auguszt. 19dikén: Tiszta buza 160, 148, 140; — Kétszeres, 120, 110, 102; — Rozs 100, 95, 90; — Árpa 84, 80, 74; — Zab 64, 62, 60; — Köles 110, —, —; — Kukoricza 124, 120, 110; — Köles-kása 228; pesti m. v. garar.